

การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด
DEVELOPING READING COMPREHENSION OF PRATHOM SUKSA 6
STUDENTS' CHUMCHONBANOMKOI SCHOOL
BY USING MIND MAPPING ACTIVITIES

จุฑามาศ คำยอง¹, ยูพิน อินทะยะ², พจกัญญา ภูวิภาตาวรรณ³

Jutamas Kumyong¹, Yupin Intaya², Pachongkarn Phuvipadawat³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2}

Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang phuak Road, Muang District, Chiang Mai, 50300^{1,2}

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถนนห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200³

Chiang Mai University, 239 Huay Kaew Road, Muang District, Chiang Mai, 50200³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด และเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของผลคะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 10.11 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คุรุศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) compare the reading comprehension of Prathom Suksa 6 students before and after being taught through mind mapping activities, and 2) assess their achievement during the implementation of the mind mapping activities. The sample was a group of 32 Prathom Suksa 6 students of Chumchon Ban Omkoi School enrolled in the second semester of academic year 2015. The sample was randomly chosen. The research instruments were 16 learning management plans, a 30 items of multiple choice test of reading comprehension, and achievement assessment forms administered during the implementation. The data was analyzed for the percentage, means and standard deviation. The dependent t-test was also used in the analysis. The research results revealed that, after the experiment, the students' reading comprehension scores were significantly higher than those before the implementation at the .01 level. When the students were assessed during the implementation of the mind mapping activities, their average scores were 10.11, interpreted as a very good level.

KEYWORDS : Developing reading comprehension, mind mapping activities

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมเห็นความสำคัญของผู้เรียนและจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สามารถแยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง

จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ ฉะนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์

จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2556 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5, 2556) พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.1 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด และผลการวิเคราะห์มาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5, 2556) พบว่า คะแนนเฉลี่ยในมาตรฐาน ท 1.1 การอ่าน ของโรงเรียนชุมชน

บ้านอมก๋อยมีคะแนนเฉลี่ย 38.18 เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 42.26 ถือว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศถึง 4.08 ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ย้อนหลัง 3 ปี ได้แก่ ปีการศึกษา 2554-2556 อยู่ที่ 44.57, 43.25, 42.32 ซึ่งลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังมีปัญหาในเรื่องการอ่านการจับใจความ ตีความ ขยายความ แปลความ ขาดความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งผลอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ กิตติวดี บุญเชื้อและอัญญณณ บุญเชื้อ(2549)ที่กล่าวว่าเด็กส่วนใหญ่อ่านออก เขียนได้ อ่านได้คล่องแต่จับใจความไม่ได้เลย ทำให้การอ่านไม่มีความหมาย ไม่มีประโยชน์ เพราะอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องหรืออ่านแล้วไม่ได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านมีความสำคัญ และเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตและสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย ปีการศึกษา 2558 แม้ว่าจะอ่านหนังสือได้คล่องแต่ยังขาดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ จึงจำเป็นต้องมีการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างเพียงพอ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของสาเหตุดังกล่าวจึงได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการอ่าน เพื่อความเข้าใจ พบว่ามีผลการวิจัยที่ยืนยันได้ว่ากิจกรรมแผนผังความคิดสามารถนำมาพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้ดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่น ลำลี หุ่นงาม (2554) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดซึ่งเป็นวิธีการฝึกทักษะการอ่านในใจ และฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่สามารถทำให้นักเรียนชนเผ่าได้ฝึกทักษะการอ่านได้ดียิ่งขึ้นและเชื่อว่ากิจกรรมแผนผังความคิดจะมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด
2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย ที่เรียนด้วยกิจกรรมแผนผังความคิด มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 63 คน

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ สารระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านจำนวน 16 แผน โดยกำหนดการเรียนการสอนตามกิจกรรมแผนผังความคิดที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นการปฏิบัติของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) และการเรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎี Constructionism ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยสรุปเป็น 3 ขั้นตอน

1. ขั้นฝึกหัด
2. ขั้นความหลากหลาย
3. ขั้นลงมือปฏิบัติ

ระยะเวลาของการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ตัวแปรที่วิจัย

ตัวแปรต้น คือ การใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

ตัวแปรตาม คือ ความเข้าใจในการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด จำนวน 16 แผน รวม 16 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ศึกษาและสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ตัวชี้วัดภาษาไทย การวัดผลประเมินผล สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเกณฑ์การประเมินผลรวมทั้งใบงานกิจกรรมการเรียนรู้ท้ายแผน จากนั้นนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ จากนั้นจึงสร้างแบบทดสอบขึ้น มาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21–0.71 และคัดเลือกข้อสอบที่มีความเหมาะสมได้ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของ Kuder–Richardson

จากสูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และหลักการสร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน โดยกำหนดรายละเอียดการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนซึ่งครอบคลุมในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งได้จัดทำเกณฑ์ระดับคุณภาพไว้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินในแต่ละตามรายการการประเมินที่กำหนดไว้และเกณฑ์ระดับคุณภาพในภาพรวม 4 ระดับ ของบุญชม ศรีสะอาด (2546) จากนั้นนำมาตรวจสอบความ

เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามระหว่างเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง พร้อมทั้งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยทดสอบก่อนเรียน และดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ในขณะที่สอนจะบันทึกผลคะแนนที่ได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้จากนั้นจึงดำเนินการทดสอบหลังเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานจากค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่า t-test (Dependent Samples) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอวก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอวก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอวก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเรียน	32	16.68	5.22	11.123	.000**
หลังเรียน	32	21.12	6.27		

**p < .01

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภายหลังการใช้กิจกรรมแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

ความเข้าใจในการอ่าน	จำนวนข้อ	ร้อยละ		คะแนนความก้าวหน้า (ร้อยละ)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
การแปลความ	7	58.93	72.32	12.49
การตีความ	9	51.39	72.57	16.32
การขยายความ	9	53.47	63.89	13.54
การจับใจความสำคัญ	5	62.50	75.63	16.88
รวม	30 ข้อ	56.18	71.10	14.92

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 71.10 โดยมีคะแนนความก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ 14.92 หากพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนความก้าวหน้าจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่านด้านการจับใจความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 16.88 ความเข้าใจในการอ่านด้านการตีความ คิดเป็นร้อยละ 16.32 ความเข้าใจในการอ่านด้านการขยายความคิดเป็นร้อยละ 13.54 และความเข้าใจในการอ่านด้านแปลความคิดเป็น ร้อยละ 12.49 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด

หน่วยการเรียนรู้ อ่านคิดพิชิตเรื่องราว								
แผนการจัดการเรียนรู้ที่	ด้านความรู้ (K)	ด้านทักษะ (P)	ด้านคุณลักษณะ (A)	รวม 12 คะแนน	ระดับคุณภาพ	การแปลผล	ความเข้าใจในการอ่าน	รูปแบบแผนผังความคิด
13	3.22	3.19	4.00	10.34	4	ดีมาก	จับใจความ/ขยายความ	แบบเชื่อมโยง/แบบฟองน้ำ
14	3.28	3.19	4.00	10.47	4	ดีมาก	แปลความ/ขยายความ	แบบเรียงลำดับ/เลือกใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ
15	2.69	2.84	4.00	9.53	4	ดีมาก	จับใจความ/ขยายความ	แบบต้นไม้/เลือกใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ
16	3.25	3.03	4.00	10.28	4	ดีมาก	ตีความ / ขยายความ	เรียงลำดับหลายมิติ/เลือกใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ
เฉลี่ย	3.13	3.13	3.85	10.11	4	ดีมาก	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้ อ่านคิดพิชิตเรื่องราว								
แผนการจัดการ จัดการ เรียนรู้ที่	ด้าน ความรู้ (K)	ด้าน ทักษะ (P)	ด้าน คุณลักษณะ (A)	รวม 12 คะแนน	ระดับ คุณภาพ	การ แปล ผล	ความ เข้าใจใน การอ่าน	รูปแบบแผนผัง ความคิด
1	2.94	2.78	3.25	8.97	3	ดี	จับ ใจความ	แบบต้นไม้
2	3.00	3.00	3.31	9.31	4	ดีมาก	จับ ใจความ	เลือกใช้แผนผัง ความคิดด้วยตนเอง จาก 8 รูปแบบ
3	3.50	3.69	4.00	11.19	4	ดีมาก	แปล ความ	แบบเรียงลำดับ
4	3.69	3.63	4.00	11.31	4	ดีมาก	จับ ใจความ	เลือกใช้แผนผัง ความคิดด้วยตนเอง จาก 8 รูปแบบ
5	3.00	3.19	3.69	9.88	4	ดีมาก	ขยาย ความ	แบบเชื่อมโยง
6	3.06	3.09	3.75	9.91	4	ดีมาก	จับ ใจความ	แบบเรียงลำดับ หลายมิติ
7	3.06	3.09	3.63	9.78	4	ดีมาก	ตีความ/ ขยาย ความ	แบบเรียงลำดับ หลายมิติ/แบบ วงกลม
8	3.43	3.38	4.00	10.78	4	ดีมาก	ตีความ	แบบสะพาน
9	3.28	3.19	4.00	10.47	4	ดีมาก	แปล ความ/ ขยาย ความ	แบบพองน้ำ/เลือกใช้ แผนผังความคิดด้วย ตนเองจาก 8 รูปแบบ
10	3.03	3.03	3.94	10.00	4	ดีมาก	แปล ความ	แบบพองน้ำสองด้าน
11	2.91	2.84	4.00	9.75	4	ดีมาก	ตีความ/ จับ ใจความ	แบบสะพาน/แบบ พองน้ำ
12	2.81	2.97	4.00	9.78	4	ดีมาก	ตีความ/ จับ ใจความ	แบบเชื่อมโยง/ แบบวงกลม

จากตารางที่ 3 นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเรียนเฉลี่ย 10.11 มีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณาผลการประเมินรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ (K) และ ด้านทักษะ (P) มีคะแนนเฉลี่ย 3.13 เท่ากัน เมื่อพิจารณาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนในแต่ละแผนการจัดการ เรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นิทานอ่านใจ ประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ โดยเลือก ใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ย 11.31 รองลงมา ได้แก่ แผน การจัดการเรียนรู้ที่ 3 นิทานอ่านใจ ประเมิน การอ่านแปลความ โดยใช้แผนผังความคิด แบบเรียงลำดับ มีคะแนนเฉลี่ย 11.19 และแผน การจัดการเรียนรู้ที่ 8 สารคดีมีสาระ ประเมิน การอ่านตีความ โดยใช้แผนผังความคิดแบบ สะพาน มีคะแนนเฉลี่ย 10.78 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ชุมชนบ้านอ้อมก้อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจ ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย ภายหลังการใช้ กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่านักเรียนมีความ เข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่างเรียน ของนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย โดยใช้ กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.11 มีคุณภาพอยู่ใน ระดับดีมาก ประเมินรายด้าน พบว่า ด้านที่มี คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ (A) มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลง มา ได้แก่ ด้านความรู้ (K) และด้านทักษะ (P) มีคะแนนเฉลี่ย 3.13 เท่ากัน เมื่อพิจารณาผล การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง เรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นิทานอ่านใจ ประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ โดยเลือก ใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ย 11.31 รองลงมา ได้แก่ แผน การจัดการเรียนรู้ที่ 3 นิทานอ่านใจ ประเมิน การอ่านแปลความ โดยใช้แผนผังความคิด แบบเรียงลำดับ มีคะแนนเฉลี่ย 11.19 และแผน การจัดการเรียนรู้ ที่ 8 สารคดีมีสาระ ประเมิน การอ่านตีความ โดยใช้แผนผังความคิดแบบ สะพาน มีคะแนนเฉลี่ย 10.78 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนา การอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย โดยใช้ กิจกรรมแผนผังความคิด สามารถอภิปรายตาม ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอ้อมก้อย ที่เรียนด้วยกิจกรรม แผนผังความคิด มีความสามารถด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็น ไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และนอกจากนี้ผล การทดสอบความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียน และหลังเรียนในแต่ละด้านของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียน ภายหลังการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 71.10 โดยมีคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 14.92 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับตามคะแนนความก้าวหน้าจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเข้าใจในการอ่านด้านการจับใจความสำคัญ คิดเป็น ร้อยละ 16.88 ความเข้าใจในการอ่านด้านการตีความคิดเป็น ร้อยละ 16.32 ความเข้าใจในการอ่านด้านการขยายความ คิดเป็นร้อยละ 13.54 และความเข้าใจในการอ่านด้านแปลความ คิดเป็นร้อยละ 12.49 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนตามกิจกรรมแผนผังความคิด โดยคำนึงถึงธรรมชาติ บริบทของผู้เรียน ตลอดจนเนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกับวิถีชีวิตของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมแผนผังความคิดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น มีการตรวจสอบความถูกต้อง เริ่มตั้งแต่การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543) ที่สรุปว่าการกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนที่หากออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ฝึกกระบวนการที่สำคัญให้กับผู้เรียน เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียนเหมาะสมกับ

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการฝึกและพัฒนาให้นักเรียนให้เรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ อย่างแท้จริง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของลำลี หนองาม (2554) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนที่ความคิด พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สุริยวงศ์ (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.11 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาผลการประเมินรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ (K) และด้านทักษะ (P) มีคะแนนเฉลี่ย 3.13 เท่ากัน เมื่อพิจารณาผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิด พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 นิทานอ่านใจ

ประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ โดยเลือก
ใช้แผนผังความคิดด้วยตนเองจาก 8 รูปแบบ
มีคะแนนเฉลี่ย 11.31 รองลงมา ได้แก่ แผนการ
จัดการเรียนรู้ที่ 3 นิทาน อ่านใจ ประเมิน
การอ่านแปลความ โดยใช้แผนผังความคิดแบบ
เรียงลำดับ มีคะแนนเฉลี่ย 11.19 และแผนการ
จัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง สารคดีมีสาระ ประเมิน
การอ่านตีความ โดยใช้แผนผังความคิดแบบ
สะพาน มีคะแนนเฉลี่ย 10.78 ตามลำดับ ทั้งนี้
อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้
มีอิสระในการเลือกใช้รูปแบบแผนผังความคิด
ด้วยตนเองและมีข้อสังเกตว่าลักษณะของบท
อ่านในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ย
สูงสุดและลำดับรองลงมาจัดอยู่ในประเภท
นิทาน ซึ่งก่อนที่จะออกแบบและเขียนแผนการ
จัดการเรียนรู้นั้นผู้วิจัยได้คำนึงถึงความต้องการ
ความสนใจของนักเรียนในระดับประถมศึกษา
จึงมีการเลือกใช้สื่อประเภทนิทาน สารคดีทอง
เที่ยว ขาวและเหตุการณ์ปัจจุบันที่เป็นเรื่อง
ใกล้ตัวและอยู่ในความสนใจของนักเรียน เช่น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ใช้บทอ่านนิทาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ใช้บทอ่านสารคดี
ท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บันลือ
พฤหัสบดี (2545) ที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะของ
บทอ่านที่เหมาะสมกับวัย สำหรับเด็กวัยประถม
ปลาย (9 ปีขึ้นไป) ซึ่งเป็นวัยที่รู้จักคิดหาเหตุผล
จากเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น เริ่มสนใจที่จะขยาย
การอ่านด้วยตนเองมากขึ้นและมักเป็นนิทาน
สุภาษิต นิทานอีสป และเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต
จริง ต่อผู้โลดโผน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความ
เข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
และหากพิจารณาถึงรูปแบบที่นักเรียนเลือก
ใช้แผนผังความคิด จึงได้ข้อสังเกตว่า นักเรียน
เลือกใช้แผนผังความคิดแบบวงกลมและแบบ
ฟองน้ำเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

แผนผังความคิดดังกล่าวมีขั้นตอนการสรุปที่ไม่
ซับซ้อน สามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องและ
เมื่อนำเสนอแล้วทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553)
ได้สรุปว่าในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือจะช่วย
ให้ครูดำเนินการสอนไปตามลำดับขั้นตอน ช่วย
ถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่ซับซ้อน
เป็นนามธรรมได้สูง นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติ
กิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยเสริมการศึกษาราย
บุคคล และมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง
อย่างเต็มศักยภาพ มีอิสระในการคิดและแสดง
ความคิดเห็น ทำให้รู้สึกผ่อนคลายไม่เครียด
เปิดโอกาสให้เรียนรู้วิธีการคิดของคนอื่นโดย
ทำงานเป็นกลุ่ม ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ อรพิน ทรทุม (2555) ได้ศึกษา
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย การอ่าน
จับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษา
ไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผัง
ความคิด ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความ
พึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจ
ความสำคัญกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความ
คิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้
ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมิลเลท (Mil-
let, 2001) ที่ได้ศึกษาผลการใช้กราฟิกในการ
สอนอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้
ผังกราฟิก กลุ่มควบคุมเรียนโดยวิธีสอน
แบบปกติ ผลการวิจัย พบว่า การสอนโดยใช้
ผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน
สูงกว่าการสอนอ่านโดยวิธีการสอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนนำกิจกรรมแผนผังความคิดไปใช้ ครูผู้สอนควรปูพื้นฐานความรู้ในการอ่าน การเลือกใช้แผนผังความคิดในแต่ละรูปแบบให้เหมาะสมกับบทอ่าน เพื่อให้นักเรียนจะได้เลือกใช้ แผนผังความคิดในการฝึกทักษะการอ่านและทำให้เกิดความเข้าใจในขั้นต่อไป

2. ครูผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อม ให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับรายละเอียด กิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง สอดคล้องและสัมพันธ์กันในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และควรนำกิจกรรมแผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านนี้ไปปรับใช้กับวิชาอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและอาศัยพื้นฐานความรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3. ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดไปปรับใช้และทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นเรียนอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ด้านทักษะการเขียน การฟังและการพูด จากการใช้กิจกรรมแผนผังความคิดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดกับวิธีการสอนอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวดี บุญซื่อ และอัญญมณี บุญซื่อ. (2549). *สอนอย่างไรให้ลูกเก่ง*. กรุงเทพฯ : สาราเด็ก.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2545). *แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระบุงกุศล. (2543). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แอลทีเพรสจำกัด.
- ศศิธร สุริยวงศ์. (2555). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้กิจกรรมแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. คุษฎิณิพนธ์การศึกษา คุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. (2556). *สารสนเทศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดิชนพื้นฐาน O-NET สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ปีการศึกษา 2556*. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *Curriculum Issues 2010*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ลำลี หนองงาม. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนที่ความคิด*. ค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพิน ทรทุม. (2555). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนผังความคิด*. ค้นคว้าอิสระ การศึกษา มหาวิทยาลัยหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Millet, Courtney Porteous. (2001). *The Effect of Graphic Organizers on Reading Comprehension Achievement of Second Grade Students (Thailand)*. [Abstract]. Dissertation Abstract International, 99(7), 126. Retrieved October 17,2010, from <http://proquest.umi.com>.